

GUÍA DE RECURSOS EDUCATIVOS RESIDUOS E COMPOSTAXE



ELABORACIÓN E MAQUETACIÓN

Centro de Documentación Ambiental Domingo Quiroga

EDITA

CEIDA

COA COLABORACIÓN DE

Deputación de Pontevedra

3ª edición actualizada
Outubro 2021



PRESENTACIÓN



O Plan Revitaliza, da Deputación de Pontevedra, trata de impulsar un modelo de residuos baseado na compostaxe e no tratamento a quilómetro cero dos biorresiduos municipais. Aposta pola compostaxe como modelo de xestión global, tratando os residuos orgánicos a través de centros de autocompostaxe comunitaria, de autocompostaxe individual e plantas comerciais.

Entre as súas actividades divulgativas, o Plan Revitaliza conta cun programa de educación ambiental dirixido aos centros de ensino da provincia, que pretende difundir a compostaxe entre o alumnado, persoal docente, e tamén entre os pais e nais.

Este programa está desenvolvido polo Centro de Extensión Universitaria e Divulgación Ambiental de Galicia (CEIDA) a través dun convenio de colaboración coa Deputación de Pontevedra, e nel inclúense actividades nas aulas, xornadas de formación do profesorado, exposicións, obradoiros ou congresos de educación ambiental.



Esta guía de recursos educativos sobre residuos e compostaxe foi elaborada polo Centro de Documentación Ambiental do CEIDA, e serve como material de apoio aos centros participantes no programa educativo, e a todas as persoas que traballan no campo da Educación Ambiental vinculada aos residuos.



A maior parte dos documentos pódense descargar a texto completo ou visualizar a través da Rede, mais tamén inclúe recursos físicos dispoñibles en préstamo no Centro de Documentación.



ÍNDICE

Materiais do Plan Revitaliza	3
Materiais técnicos para o persoal docente	5
Recursos didácticos para traballar na aula	14
Textos literarios	24
Documentais e vídeos didácticos	30
Xogos didácticos interactivos	37
Centro de Documentación Ambiental Domingo Quiroga	40

MATERIAIS PLAN REVITALIZA

[Documentos divulgativos
e educativos elaborados
dentro do Plan Revitaliza]





Guía de compostaxe individual: Plan Revitaliza

Deputación de Pontevedra

Guía de compostaxe para informar sobre o proceso de compostar os residuos orgánicos na túa propia casa.

<https://bit.ly/3ojhKrh>



Guía de compostaxe comunitaria: Plan Revitaliza

Deputación de Pontevedra

Guía breve a modo de infografía que recolle información básica sobre a compostaxe comunitaria: que se pode compostar, como facer, quen se ocupa do compost...

<https://bit.ly/30kGlyr>



Tríptico Apúntate á Compostaxe: Plan Revitaliza

Deputación de Pontevedra

Material divulgativo que recolle información básica do Plan Revitaliza: por que compostar, onde compostar, como facelo, así como que residuos se poden botar no composteiro.

<https://bit.ly/3bYcN1v>



O xogo da miñoca

Deputación de Pontevedra

Recurso didáctico empregado no programa educativo do Plan Revitaliza, dirixido ao primeiro ciclo de primaria, que aborda de xeito lúdico e ameno os conceptos básicos da compostaxe.

Taboleiro: <https://bit.ly/30eCCrU>

Preguntas: <https://bit.ly/3qndnya>



Videoguía compostaxe comunitario

Deputación de Pontevedra

Reportaxe na que unha mestra composteira detalla como realizar un compost de calidade no composteiro comunitario describindo os procesos e as ferramentas necesarias.

<https://bit.ly/3H62iYh>



Videoguía compostaxe individual

Deputación de Pontevedra

Reportaxe na que unha mestra composteira detalla como realizar un compost de calidade no composteiro individual describindo os procesos e as ferramentas necesarias.

<https://bit.ly/3c1azhF>

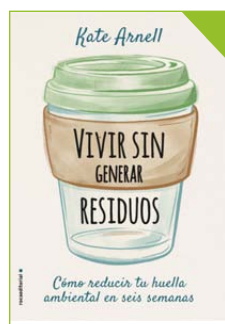
Máis información do Plan Revitaliza: <https://revitaliza.depo.gal>

MATERIAIS TÉCNICOS PARA O DOCENTE

[Libros, informes, recursos
de referencia dirixidos ao
persoal docente sobre os
residuos urbanos e
a compostaxe]



RESIDUOS URBANOS

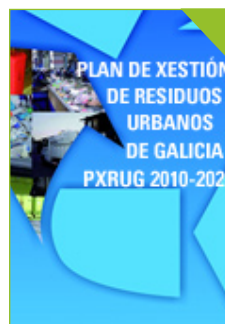


Arnell, K. (2021).
Vivir sin generar residuos

Roca Editorial

Este libro guiará ao lector polo camiño cara un estilo de vida libre de residuos, cos principios das 5R (reparar, reducir, reutilizar, reciclar e recuperar). Dende reducir os residuos de comida, ata

elaborar produtos de beleza e saúde feitos na casa, cara un estilo de vida sen lixo.



Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestrutura (2011).
Plan de xestión de residuos urbanos de Galicia (PXRUG) 2010-2020

Xunta de Galicia

Aprobado en virtude de acordo do Consello da Xunta de 13 de

xaneiro de 2011, pretende dar cumprimento ao disposto pola Lei 10/2008 de residuos de Galicia en materia de difusión e publicidade, poñéndoo a disposición das Administracións afectadas, do público interesado e de toda a cidadanía galega.

<https://bit.ly/3q9dzB5>



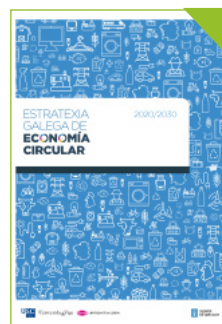
Consellería de Medio Ambiente e Ordenación do Territorio (2016).
Actualización do PXRUG: Plan de xestión de residuos urbanos de Galicia

Xunta de Galicia

En decembro de 2016 aprobouse unha actualización

do PXRUG na que, entre outras cuestións, resolveuse ampliar a vixencia do PXRUG ata o ano 2022. Este documento recolle a súa actualización.

<https://bit.ly/3Cj8KYZ>



Dirección Xeral de Calidade Ambiental e Cambio Climático (2020).

Estratexia Galega de Economía Circular

Xunta de Galicia

O 12 de decembro de 2019 aprobouse en Consello da

Xunta a Estratexia Galega de Economía Circular 2020-2030. Con este documento a Xunta de Galicia quere impulsar un cambio na próxima década que permita substituír o noso sistema económico e produtivo lineal por outro máis eficiente e racional, baseado na recuperación de materiais.

<https://bit.ly/3fjgeRH>



Elzer-Peters, K. (2020).
El huerto en la cocina: residuo cero

Editorial Acanto

Que facer cos restos orgánicos que xeras na cociña? Nesta guía atoparás toda a información que necesitas para cultivar e volver a propagar verduras

a partir dos restos culinarios, reducindo así os residuos alimentarios. Inclúe experimentos científicos para facer cos máis pequenos da casa.

García, N. (2020). **Guía de medidas para prevenir y reducir el desperdicio alimentario**

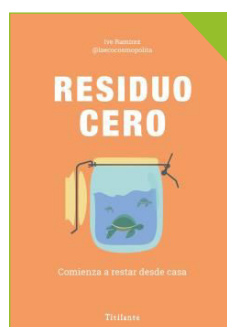
Agencia Menorca Reserva de Biosfera, Consell Insular de Menorca



Propostas para reducir o desperdicio alimentario, poñendo énfase na súa prevención, e non tanto no reaproveitamento dos residuos xerados. As medidas están agrupadas en cinco decálogos, para que poidan ser impulsadas de forma específica dende os axentes do sector primario

(especialmente o agrario), da comercialización, da hostalaría, da restauración colectiva e os consumidores.

<https://bit.ly/3o8BVb7>



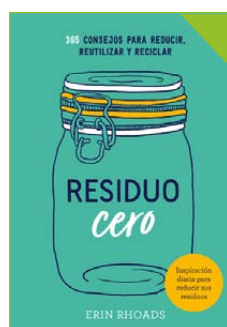
Ramírez, Y. (2020).

Residuo cero

Editorial Titilante

O lixo que xeramos é un fiel reflexo de como vivimos neste planeta. Este libro invítanos a superar o devastador modelo de usar e tirar, a reflexionar sobre a forma na que consumimos alimentos, moda,

cosmética, ... e dar un paso hacia un consumo máis responsable, crítico e transformador, a partir da redución de residuos.



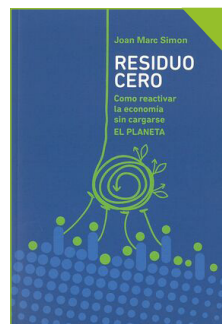
Rhoads, E. (2021).

Residuo cero: 365 consejos para reducir, reutilizar e reciclar

Cinco Tintas

Guía paso a paso para incorporar sinxelos cambios no día a día que repercutirán positivamente no futuro do planeta. Erin Rhoads é unha

apaixonada defensora do estilo de vida «residuo cero», e neste libro ofrece un consello para cada día do ano.



Simon, J.M. (2017).

Residuo cero: cómo reactivar la economía sin cargarse el planeta

Kaicron

Unha economía baseada no malgasto de recursos, está condenada á insostibilidade ambiental, económica e social.

Os residuos son o síntoma, a proba de que o sistema está mal deseñado. Este libro presenta unha alternativa ao sistema actual de xestión de recursos que é factible, positiva e que, mediante as últimas innovacións no campo social e tecnolóxico, permítenos mirar hacia o futuro con esperanza.



Tansey, R. (2015).

Reducción de residuos: el reciclaje no es suficiente para alcanzar una economía circular

Amigos de la Tierra

Reducir a cantidade de residuos e mellorar a súa xestión é necesario, mais a redución do sobreconsumo

dos recursos naturais, implica unha estratexia máis ampla. Esta guía recolle algúns aspectos que os gobernos deberían ter en conta para reducir os residuos e mellorar a xestión dos recursos naturais, promovendo a reutilización, a reparación e a reciclaxe.

<http://bit.ly/2jvPFxA>



Virginie, M. (2011). **Los caminos del reciclaje**

Ned Ediciones

Este libro responde á necesidade de coñecer os ciclos que emprenden os refugalllos coa idea de concienciarnos do impacto que producen sobre o noso ecosistema.



Vispo, A. (2019). **Zero waste para salvar el mundo: guía ilustrada para una vida sostenible**

Editorial Vergara

Primeira guía ilustrada que ofrece trucos e consellos para poñer en práctica o movemento 'Zero Waste' en todos os ámbitos do día a

día: como reciclar os residuos, como facer a compra dunha forma máis sostible, que obxectos debemos eliminar da nosa rutina...



VV.AA. (2015). **La gestión de los residuos municipales**

Fundación Conde del Valle de Salazar (Universidad Politécnica de Madrid)

Esta guía mostra aspectos tales como a prevención de residuos, os distintos sistemas de recollida e os seus custos asociados, así como os

diferentes tipos de tratamento de residuos e valorización, todo isto enmarcado no contexto legal vixente.

<https://bit.ly/3y3CLKL>



Vizcaíno López, A. (2020). **Contenedor amarillo S.A.**

Fuera de Ruta

Vivimos nun modelo de consumo baseado na obsolescencia dos produtos. Non hai solucións máxicas para salvar o planeta da inundación de envases de usar

e tirar, mais coñecendo onde e como ocorre a transformación dos nosos refugallos nas nosas materias primas, todos podemos aportar algo para resolver o problema e mellorar o sistema.

COMPOSTAXE



Alonso Peña, J. R. (2011). **Cómo hacer compost: guía para amantes de la jardinería y el medio ambiente**

Mundi-Prensa

Guía sinxela para todas as persoas que estén interesadas na produción

de compost, tanto particulares, agrupacións e institucións (comunidades de veciños, concellos, urbanizacións, ONG's) como empresas ou outros colectivos.

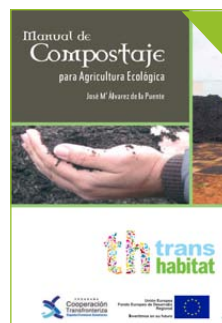


Alonso Peña, J. R. (2014). **Compost de lombrices**

Mundi-Prensa

A cría de miñocas é un método sinxelo, racional e económico que constitúe unha alternativa á continua degradación, erosión e contaminación dos nosos solos. Aprender como se fai compost de miñocas

pode ser útil na xardinería, a agricultura sostible e o coidado do medio ambiente.



Álvarez de la Puente, J. M. (2014). **Manual de compostaje para agricultura ecológica**

Junta de Andalucía

A produción de compost vense realizando dende tempos inmemorables, xa que a natureza produce

humus espontaneamente. Este manual pretende profundar neste procedemento de aproveitamento dos residuos orgánicos e a súa aplicación á agricultura ecolóxica.

<https://bit.ly/3vZTBlo>



Amigos de la Tierra (200-?). **Manual básico para hacer compost**

Amigos de la Tierra

Manual básico que recolle os aspectos máis relevantes para facer compost: a preparación previa, os materiais, as mesturas, operacións, fases e tipos de compost, así como

consellos de interese.

<https://bit.ly/33INCvy>



Amigos de la Tierra (2009). **Manual de compostaje**

Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino

A preocupación pola necesidade dunha xestión dos residuos urbanos plásmase

na abundante lexislación

aplicada a este ámbito. Este manual pretende fomentar a implantación no territorio nacional da compostaxe doméstica, e obter así un produto útil como fertilizante e emenda orgánica en zonas axardinadas ou de recreo.

<https://bit.ly/3bmVZRB>

Amigos de la Tierra (2015). **Ventajas del compostaje**



Amigos de la Tierra

Cada día malgastamos toneladas de recursos naturais en forma de lixo e unha gran porcentaxe corresponde á fracción orgánica. Amigos de la Tierra insiste nas vantaxes que supón a compostaxe.

<https://bit.ly/3k9ozdD>



Ansorena Miner, J. (2016). **El compost de biorresiduos: normativa, calidad y aplicaciones**

Mundi-Prensa

No estado español, a recollida separada e o tratamento biolóxico dos biorresiduos iníciase en Cataluña e, uns anos despois, en Gipuzkoa.

Este libro recolle a experiencia vasca dos últimos vinte anos: o complexo marco normativo, a caracterización e avaliación da calidade do compost e as súas posibles aplicacións nas áreas da horticultura, a xardinería e o paisaxismo.



Aporta Comunicación (2020). **Manual de compostaje para una correcta gestión de los residuos urbanos**

SOGAMA

A correcta xestión dos residuos urbanos é un dos maiores desafíos ambientais,

responsabilidade compartida de diferentes actores implicados. A compostaxe doméstica e a vermicompostaxe poden ser dúas excelentes alternativas para a súa xestión. Esta guía recolle todas as súas aplicacións e beneficios.

<https://bit.ly/3BUbcob>



Barral Silva, M.T.; Díaz-Raviña, M.; Devesa-Rey, R.; Paradelo Núñez, R. (eds.) (2014). **Avances en la investigación sobre compost: materias primas, procesos, calidad y usos**

Andavira

A compostaxe goza en España dunha longa tradición, aínda que nos tempos

máis recentes, os países do norte e centro de Europa posúen un maior liderado. O uso do compost é ademais moi variado, dende o agrario como abono ou substrato, ata usos máis novidosos de restauración ambiental ou depuración. Todos estes avances analízanse nas III Xornadas de Compostaxe da Rede Española de Compostaxe celebradas en Compostela no 2012, que recompila esta publicación.

<https://bit.ly/3nh6pJi>



Bueno Bosch, M. (2004). **Cómo hacer un buen compost : manual para horticultores ecológicos**

La Fertilidad de la Tierra

Hoxe en día xa se sabe que non hai que alimentar ás prantas, senon á terra

na que nacen e se desenvolven. O alimento perfecto para a terra é o compost. Con esta guía aprenderemos paso a paso a facer compost, o mellor abono para o noso horto e xardín, esencial para manter sa e fértil a terra de cultivo.



Bueno Bosch, M. (2015). **Elabora tu propio lombricompost : el mejor humus para tu huerta, macetas y jardín**

La Fertilidad de la Tierra

Guía práctica de vermicompostaxe para iniciarse e profundizar na

apaixonante e enriquecedora práctica de obter humus de miñoca. Poderás reciclar residuos (do fogar, da horta, da escola, da finca agrícola) e obter un excelente abono que incrementará a fertilidade da terra, o vigor das plantas e a produtividade dos cultivos.



CEIDA (2011). **Manual de compostaxe doméstica na Comarca de Betanzos**

CEIDA

O proxecto 'Compostaxe Doméstica na Comarca de Betanzos' foi promovido pola Asociación de Desenvolvemento Rural

Mariñas-Betanzos no ano 2011, como experiencia piloto que pretendía demostrar o funcionamento da compostaxe doméstica en diferentes tipoloxías de unidades familiares, vivendas e contornas sociais e xeográficas da comarca de Betanzos. Esta publicación forma parte dos materiais didácticos elaborados no marco deste proxecto.

<https://bit.ly/3jVGvZN>



COGERSA. (2009). **Guía de compostaje doméstico**

COGERSA
Esta guía informa sobre a reciclaxe da materia orgánica e explica cun enfoque práctico as cuestións principais sobre a compostaxe: material e utensilios, funcionamento, aplicacións, problemas que

poden xurdir e como solucionarlos...

<https://bit.ly/3jD0uLu>



Diputación de Alicante (2019). **Manual práctico de compostaje comunitario**

Diputación de Alicante
Debido ao auxe dos residuos orgánicos, é necesario atopar solucións sostíbeis para levar a cabo a súa xestión, como pode ser o compost. Este documento describe os pasos

a seguir para realizalo, a súa utilidade, os

problemas que poden xurdir na súa elaboración, ademáis de recoller ligazóns de interese.

<https://bit.ly/2WY0Ftb>



Fresno, E. e Ojeda, M. (200?). **Pequeño manual de compostaje doméstico**

Ecologistas en Acción

A fracción orgánica é o compoñente do noso lixo que mellor pode ser reciclado a través da compostaxe. Este manual é unha sinxela guía para aprender a compostar na

casa.

<https://bit.ly/3ht1gtW>



García Izquierdo, B. e González Rodríguez, C. (2017). **Manual básico de compostaje**

Medio Ambiente, Agua, Residuos y Energía S.A.

Que é a compostaxe e cales son os seus beneficios? Como se fabrica? Onde debemos colocar un composteiro? Estas

cuestións e moitas máis son recollidas nesta guía básica para a elaboración de compost doméstico, que axudará a reducir os residuos que depositamos no colector verde.

<http://bit.ly/2sDo0kh>

GMR Canarias (2008). **Guía util para compostar**

Área de Sostenibilidad, Territorio y Medio Ambiente, Cabildo de Tenerife

Na natureza todo se recicla. O que sae da terra volve a ela en forma de nutrientes. A compostaxe é unha imitación controlada e acelerada dos



fenómenos naturais que consiste en descompoñer os nosos residuos orgánicos e obter como resultado un fertilizante de alta calidade. Esta guía recolle os aspectos a ter en conta para elaborar o compost na casa.

<https://bit.ly/3E2wTEA>



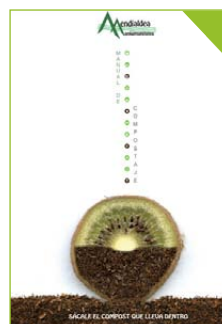
L'Espigall (2021). **Guía de elaboración de compost rico en carbono**

L'Espigall

A aplicación de materia orgánica nos solos permite que estos sexan máis produtivos e máis eficientes. Para obter un compost rico en carbono hai que seguir

unha serie de pasos descritos nesta guía, que permitirán incrementar a produción vexetal do solo. Documento elaborado no marco de TornaSòl, proxecto de investigación participativa levado a cabo no Parque Natural da Serra de Collserola.

<https://bit.ly/3rQpzWV>



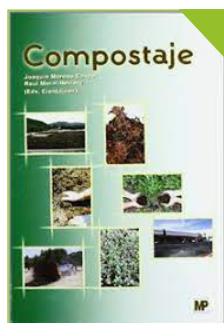
Medialdea Mankomunitatea (200-?). **Manual de compostaje**

Medialdea Mankomunitatea

A compostaxe non é unha tecnoloxía. É un proceso comparable á humidificación

que ten lugar de forma natural nos substratos dos bosques húmidos. Esta guía recolle os aspectos básicos, elaboración, consellos, así como solucións a preguntas frecuentes.

<http://bit.ly/2GsqrV>



Moreno Casco, J. e Moral Herrero, R. (eds.) (2008). **Compostaje**
Mundi-Prensa

Obra de referencia sobre a compostaxe, que realiza unha ampla revisión do coñecemento nesta área, tanto a nivel do propio proceso como do produto obtido.

Recóllense aspectos xerais sobre o tratamento e xestión dos residuos orgánicos, aspectos técnicos do proceso da compostaxe, a calidade do compost, aplicacións en agricultura e outros ámbitos, así como casos prácticos.



Plana González-Sierra, R.; et al. (2021). **Guía práctica para la implantación de compostaje comunitario como alternativa para a xestión local dos biorresiduos**

Asociación Fértil Auro

Guía de referencia para a implantación da compostaxe comunitaria que se enmarca dentro das políticas e estratexias globais de economía circular para a xestión local dos biorresiduos. Pretende orientar ao persoal técnico, empresas, persoas usuarias, administracións públicas e outros axentes de interese, nas prácticas e o manexo dos espazos de compostaxe comunitaria.

www.fearesiduos.com

Rodríguez Ramírez, R. (2016). **Manual de compostado y vermicompostado doméstico**

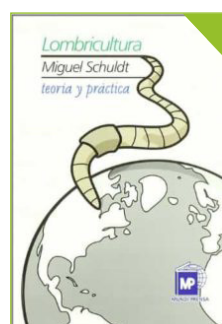
Diputación de Granada

Publicación orientada a ilustrar os procesos de compostaxe e vermicompostaxe doméstica



dentro das iniciativas municipais de compostado descentralizado que impulsa a Diputación de Granada, como material de apoio nos procesos de asistencia técnica que esta presta aos concellos.

<http://bit.ly/2C6rqjg>



Schuldt, M. (2006). **Lombricultura: teoría y práctica**

Mundi-Prensa

Este libro constitúe unha resposta integradora acorde á evolución, perfil actual e proxección futura da actividade para a lombricultura doméstica, as

Pymes, as actividades agroindustriais xeradoras de grandes cantidades de materia orgánica insuficientemente aproveitada e as correntes de refugallos vinculada á xestión e tratamento de residuos sólidos urbanos.



Sevilla Portillo, A.; et al. (2012). **Compost para principiantes**

Fundación Cajamar

Esta guía recolle todo o necesario para producir compost: que é, como se fai, o proceso e pasos a seguir, así como algunhas indicacións para avaliar a calidade do

compost resultante.

<https://bit.ly/3lr0Bfy>



Sheperd, A. (2008). **Guía para la elaboración de compost: recetas para disfrutar de un jardín sano y del cuidado del medio ambiente**

Tutor

Con esta guía comprenderemos o sinxelo que é transformar as sobras da cociña en nutrientes vitais para a terra do xardín. Contén oito receitas para elaborar compost, algunhas transmitidas durante xeracións, outras novas desenvolvidas cun enfoque científico novidoso.



SOGAMA (2021). **Manual de compostaxe doméstica e recollida selectiva**

SOGAMA

Case a metade do lixo que se xera nos fogares é materia orgánica. Esta pode ser utilizada para elaborar compost, un abono excelente con propiedades para o solo.

Este manual explica non só que é o compost senón que pasos hai que seguir para obtelo e as súas utilidades.

<https://bit.ly/38Y08da>



Vallès Casanova, J.M. (2014). **Compostar en casa: manual para fabricar abono con residuos del hogar**

Ediciones del Serbal

Manual práctico para iniciarse na compostaxe a pequena escala, tanto para os que

teñen xardín como para quen non dispón dese espazo. O obxectivo está claro: a bolsa de

refugallos orgánicos que tiramos ao colector pode converterse en humus, que é de grande relevancia para as plantas.



VV.AA. (2010). **Compost y abonos naturales**

Susaeta

Os residuos orgánicos procedentes do xardín, horto ou a cociña, pódense empregar convertidos nun abono excelente denominado compost. Este libro ofrece ao lector unha guía moi completa

para aprender a crear e empregar o compost, e establecer así un xardín saudable e respectuoso co medio ambiente.

RECURSOS DIDÁCTICOS PARA TRABALLAR NA AULA

**[Unidades didácticas e
libros informativos para
traballar co alumnado de
todos os niveis educativos]**



RESIDUOS URBANOS



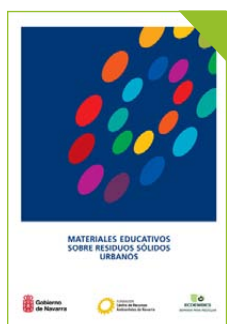
Arana Eiguren, X. (coord.) (2012). **Recicla tu vida: unidad didáctica**
Diputación Foral de Bizkaia, Departamento de Medio Ambiente

Esta unidade didáctica traballa o ciclo de vida dos materiais. Sete sesións con diferentes actividades prácticas que

nos axudarán a comprender a importancia que ten cada unha das fases do ciclo de vida dos materiais cos que convivimos no noso día a día.

Dirixido a: primaria e secundaria.

<https://bit.ly/3CPPcel>



Arbuniés y Lekumberri (2008). **Materiales educativos sobre residuos sólidos urbanos**

Centro de Recursos Ambientales de Navarra
Proposta de materiais educativos para traballar a problemática dos residuos

sólidos urbanos. Pode ser empregado en centros escolares, mais tamén no ámbito non formal. Entre os conceptos recollidos atópase a orixe e localización dos residuos sólidos urbanos, os problemas derivados da súa acumulación, hábitos de comportamento que favorecen a xestión do lixo ou consumo responsable, entre outros.

Dirixido a: infantil, primaria e secundaria.

<http://bit.ly/2jwwK5R>

Ayuntamiento de A Coruña (200-?). **Los residuos urbanos en A Coruña**

Área de Movilidad y Sostenibilidad Urbana, Ayuntamiento de A Coruña



Recurso didáctico no que se desenvolven contidos relacionados coa problemática dos residuos en xeral e, concretamente, co sistema de xestión de residuos da Coruña. Inclúe un manual para o profesorado e unha proposta de actividades para o alumnado.

Dirixido a: secundaria.

Manual para o docente: <https://bit.ly/3k2ZrWm>

Manual para o alumando: <https://bit.ly/3AaFkLu>



Bombín Puyo, J. e Sevillano Pérez, N. (2005). **Erre que erre: cuaderno del profesor**

Junta de Castilla y León, Consejería de Medio Ambiente

O programa 'Erre que Erre' ten como obxectivo mellorar o

coñecemento dos residuos urbanos e promover os cambios de comportamento para asegurar unha adecuada utilización dos sistemas de xestión implantados. Este material, dirixido ao primeiro curso da ESO, foi deseñado partindo de solucións e alternativas positivas e posibles, non só analizando problemáticas. Inclúe un cómic, un folleto informativo e un caderno do profesorado.

Dirixido a: secundaria

<https://bit.ly/3hB0RpD>



Bunting, P. (2020). **Tu planeta te necesita: una guía optimista para reducir, reutilizar, reciclar y renovar**
RBA

Ninguén quere pensar no lixo. Nembargantes, aínda que non nos decatemos, os refugallos xa forman parte das nosas vidas. De onde sae o lixo e

onde acaba? Canto tarda en descompoñerse? Preguntas como estas son resoltas neste libro a fin de poder axudar ao noso planeta.

Dirixido a: primaria.



Callejo Touriño, M.J. e Fernández Merino, A. (coords.) (2019). **Cuaderno de reciclaje**

COGERSA

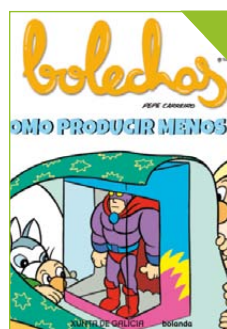
Orientado a todos os públicos para promover a correcta reciclaxe dalgúns dos residuos que xeramos (aceite vexetal, lámpadas,

móviles...). Organizado en fichas diferenciadas por cada tipo de residuo, nas que se inclúe as súas características, información sobre como se recicla e algúns dos novos produtos elaborados a partir do residuo recuperado.

Dirixido a: primaria e secundaria

Caderno: <https://bit.ly/3Crwwm2>

Exercicios: <https://bit.ly/3s4ynZe>



Carreiro, P. (2017). **Como producir menos lixo (Os Bolechas Guías)**

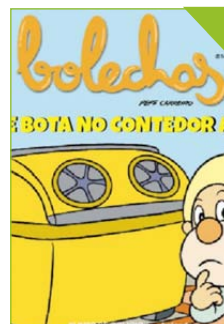
Bolanda

A sociedade de consumo na que vivimos, dominada pola adquisición incontrolada de bens, o hábito de usar e tirar, as políticas de márketing... deu lugar a que a produción

de lixo no noso país teña incrementado dunha forma preocupante. Os Bolechas ensinarannos neste volume que facer no fogar, na escola, no supermercado, no traballo, no tempo libre... para evitar xerar máis lixo do necesario.

Dirixido a: infantil e primaria.

<https://bit.ly/3jZxc6h>



Carreiro, P. (2018). **Que se bota no contedor amarelo (Os Bolechas Guías)**

Bolanda

Os humanos somos os habitantes da terra que máis lixo producimos, sendo os envases unha parte moi grande do lixo xerado. Os Bolechas van axudarnos a

comprender que cousas se tiran no contedor amarelo e cales non.

Dirixido a: infantil e primaria.

<https://bit.ly/3z0mqJp>



Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius (2001). **Guies d'educació ambiental: 4 propostes senzilles per reduir els residus**

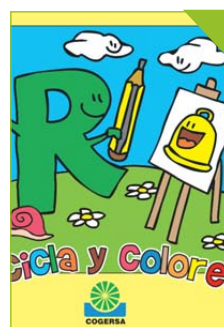
Ajuntament de Barcelona

Guía didáctica que ofrece información, consellos e

solucións prácticas para reducir a cantidade e a toxicidade dos nosos residuos, para xerar menos lixo do necesario e, en definitiva, colaborar cunha cidade máis sostible e máis solidaria coa nosa contorna.

Dirixido a: primaria e secundaria

<https://bit.ly/2VP5qUZ>



COGERSA (201-?). **Recicla y colorea**

COGERSA

Caderno para colorear e descubrir como coidar da natureza cun xesto tan sinxelo como separar os residuos e empregar os colectores azul, verde ou amarelo.

Porque tamén os protagonistas dos contos saben reciclar.

Dirixido a: infantil.

<https://bit.ly/2XnYoYv>



Ecoembes (2021). **Reciclaje en el aula**

Ecoembes

Portal da empresa Ecoembes que recompila diferentes recursos didácticos relacionados coa xestión dos residuos sólidos urbanos.

Dirixido a: infantil, primaria e secundaria

<https://bit.ly/3C88oDY>



Daynes, K. e Donnelly, P. (2021). **Yo me pregunto... la basura y el reciclaje**

Usborne

Libro informativo que introduce aos nenos e nenas aos procesos de tratamento de residuos e reciclaxe, cunha grande cantidade de datos, divertidas ilustracións e

solapas con preguntas e respostas.

Dirixido a: primaria



Fabbian, F. (2020). **Gira la rueda y salva la tierra**

Vicens Vives

Todos podemos axudar á natureza dalgunha maneira. Neste libro poderemos aprender a importancia de limpar o mundo de plásticos e outros residuos.

Dirixido a: infantil e primaria.



Gordon, M. e Green, J. (2020). **¿Por qué debo reciclar?**

Anaya

Cal é a importancia de reciclar e como podemos axudar nós dende a nosa casa? Os protagonistas desta historia ensinarannos e mostrarannos as respostas ás nosas dúbidas

incluíndo actividades lúdicas e notas para os pais e nais, e para o persoal docente.

Dirixido a: infantil e primaria.



Greenpeace (201?). **Guía de transform-acción: reducción de los residuos (Serie Cómo lograr un centro educativo más sostenible)**

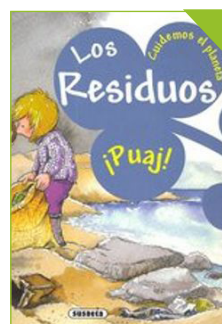
Greenpeace

Como reducir os residuos na nosa comunidade

educativa? Redución, reutilización e reciclaxe son os principios desta guía educativa dirixida á comunidade escolar.

Dirixido a: primaria e secundaria

<https://bit.ly/3CraJdi>



Jiménez, N. e Jiménez, E. (2011). **¡Puaj!: los residuos**

Susaeta

Libro informativo que pretende inculcar aos máis pequenos o respecto polo medio ambiente e, concretamente, sobre a reciclaxe e a xestión dos

residuos.

Dirixido a: primaria.



Lanzarote Recicla (2018). **Manual de reciclaje centros educativos**

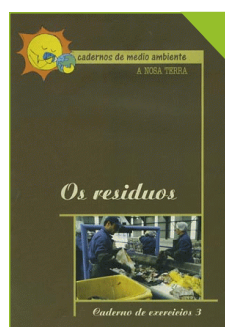
Cabildo de Lanzarote

A reciclaxe na escola proporcionáanos unha ferramenta práctica e activa. Este documento propón a reciclaxe no centro como unha experiencia educativa

innovadora e dinámica, traballando nun proxecto común de forma colaborativa. O obxectivo final é facer da reciclaxe un hábito, integrado na vida e na dinámica escolar.

Dirixido a: primaria e secundaria.

<https://bit.ly/3nzLWj0>



Leiro Lois, A.; et al. (2002). **Os residuos (manual e cadernos de exercicios)**

A Nosa Terra

Unidade didáctica sobre a redución, reutilización e reciclaxe dos residuos. Inclúe información sobre a orixe do lixo, os distintos tipos de residuos (envases, materia

orgánica, papel e cartón, vidro...), o valor dos residuos... e actividades para desenvolver nas aulas.

Dirixido a: primaria e secundaria.



Marcén, C., Hueto, A., e Fernández Manzanal, R. (2001). **¿Dónde está la basura que producimos?**

Mancomunidad de la Comarca de Pamplona

Unidade didáctica dirixida a escolares de primaria que se ocupa dos residuos urbanos,

fundamentalmente producidos no noso consumo

diario, nas nosas vivendas e colexios. Non se plantexan problemas relacionados con outros residuos como os industriais ou as augas residuais. Inclúe unha guía para o profesorado, un caderno de traballo para o alumnado e unha carpeta de documentación complementaria.

Dirixido a: primaria e secundaria

Carpeta primaria: <https://bit.ly/3Aa0Fm0>

Carpeta secundaria: <https://bit.ly/3nt0aCA>



Martínez Egaña, V. (2021). **Famílias con clase: programa de educación ambiental: cuaderno de actividades**

COGERSA

Caderno que recolle distintas actividades coa finalidade de difundir a cultura das Tres

Erres a toda a comunidade

educativa, a través da reciclaxe artística, desenvolvendo estratexias de concienciación e recuperando o valor do xogo e o contacto directo coa natureza.

Dirixido a: primaria e secundaria

<https://bit.ly/38ZHfXo>



Martínez Villar, A.J. e Ojeda Barceló, F. (2001). **Las basuras: un tesoro en tus manos (guía informativa + guía de actividades)**

Ecotopía

Material didáctico que recolle os aspectos máis relevantes que interveñen na temática dos residuos: as fraccións do

lixo doméstico, a lexislación e propostas para solucionar os problemas actuais. Inclúe ademáis diferentes actividades para traballar nas aulas.

Dirixido a: secundaria

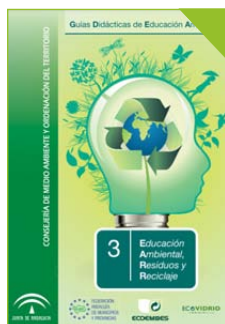


Precioso, J.; Henriques, R. (2008). **Reciclaxe**
Nova Galicia

A produción de bens de consumo é beneficiosa, mais xera a redución de recursos naturais e grande cantidade de residuos. A reciclaxe reduce o consumo de recursos e enerxía e os problemas

ambientais da súa vertedura. Esta guía didáctica recolle todos os aspectos relacionados co tratamento de residuos mediante a reciclaxe.

Dirixido a: primaria e secundaria



Rodríguez García, Rodrigo; et al. (2013). **Educación ambiental, residuos y reciclaje**

Consejería de Medio Ambiente y Ordenación del Territorio, Junta de Andalucía.

Para abordar a xestión dos residuos dende un punto de vista didáctico, esta guía explica os diferentes sistemas de tratamento e solucións á problemática asociada á xeración dos refugалlos. Presenta ademais ferramentas, recursos para traballar dende o ámbito da educación, xa sexa dende a aula dun centro de ensino ou dende a educación non formal.

Dirixido a: secundaria.

<http://bit.ly/2jyBli2>

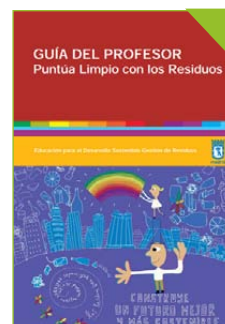


Serrano, L. (2000). **Basura y más basura**
Anaya

Preguntáchesse algunha vez que pasaría se ninguén retirase o lixo? Así é como comeza esta aventura, onde os seus protagonistas explican os pasos a seguir para reciclar e

poder consumir dunha maneira responsable. Este libro pertence á colección Misión Planeta, adicada aos obxectivos da Axenda 2030 das Nacións Unidas para o Desenvolvemento Sostible.

Dirixido a: Infantil e Primaria



SMA (200?). **Puntúa limpio con los residuos**

Ayuntamiento de Madrid
Guía de traballo que pretende ser unha ferramenta de apoio á acción educativa. Contén información sobre o tema dos residuos e, especificamente, sobre a súa xestión. Inclúe suxerencias de actividades

para desenvolver na aula, ademais de recursos para o docente como un glosario, bibliografía e ligazóns de utilidade.

Dirixido a: primaria e secundaria.

Guía do profesor: <http://bit.ly/2jwhuWs>

Fichas de traballo: <https://bit.ly/3njQvOp>



SOGAMA (200-?). **O lixo, un problema teu e do planeta**

SOGAMA

Xa sabemos o grave problema que para o noso planeta representa o lixo. Tamén sabemos como podemos reducir o volume de lixo con xestos sinxelos no noso

día a día. O seguinte paso é ser conscientes de que unha correcta separación de refugалlos nos nosos fogares é crucial para que se poida recuperar e reutilizar. Nesta guía didáctica amósannos como podemos facelo de forma correcta.

Dirixido a: infantil e primaria

<https://bit.ly/3bbxFBV>



SOGAMA (200-?). **Separamos para recuperar** SOGAMA

Os residuos que non fomos quen de reutilizar aínda poden ser útiles no posterior tratamento que reciben logo de ser depositados no colector. Esta guía didáctica amosa como podemos separar para recuperar o lixo de forma correcta.

Dirixido a: infantil e primaria

<https://bit.ly/3BXX65d>



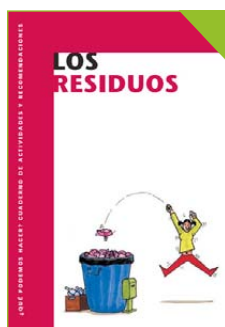
SOGAMA (200-?). **Vida despois da reciclaxe** SOGAMA

Moitos dos refugallos que van parar aos colectores poden ser reciclados ou reutilizados. Evitamos así que se produza máis lixo innecesariamente e contribuímos a que o planeta sexa máis sustentable. Nesta

unidade didáctica detállanse os usos que se poden dar aos refugallos tras o correspondente tratamento industrial.

Dirixido a: infantil e primaria

<https://bit.ly/3zWkxv8>



Sureda, P. e Baselga, J.M. (2001). **Los residuos. ¿Qué podemos hacer?: cuaderno de actividades y recomendaciones**

Departamento de Medio Ambiente del Gobierno de Aragón, Fundación Ecología y Desarrollo

Queres participar nas solucións á xestión de residuos? Isto supón consumir menos e potenciar a durabilidade e a reparación nos produtos. Ademais, podemos convertilos en materia prima de novo mediante a reciclaxe. Nesta guía abórdanse posibles actuacións para sensibilizar á comunidade escolar sobre esta problemática.

Dirixido a: primaria e secundaria

<https://bit.ly/2U9m80w>



Varas, J. (2006). **Los residuos no son basura**

Gobierno de Cantabria, Consejería de Medio Ambiente

Caderno didáctico ilustrado que recolle diferentes aspectos relacionados co lixo, os residuos sólidos urbanos, a súa xestión, o transporte e o

seu tratamento.

Dirixido a: primaria

<https://bit.ly/3C0ndIG>



VV.AA. (2012). **Juegos y juguetes para reducir, reciclar y reutilizar**

COGERSA

Conxunto de xogos variados que promoven a redución e reutilización de residuos. Diseñados por persoal docente, e nalgúns casos alumnado, dos colexios de

Asturias que colaboran na Red de Escuelas de Reciclaje de COGERSA.

Dirixido a: infantil e primaria

<https://bit.ly/3s6Nh1d>

COMPOSTAXE



ADEGA (201-?). **Compostaxe nos centros de ensino: caderno de actividades**

ADEGA

Cal é o mellor xeito de reducir os nosos residuos? Mercando só o imprescindible, usando envases reutilizables, separando os residuos en

diferentes fraccións e botando os orgánicos no composteiro! Esta guía propón un proxecto que implique a todo o centro escolar para compostar os residuos orgánicos.

Dirixido a: primaria e secundaria

<http://bit.ly/2k6gj0S>



Cel Rogent Educació i Comunicació Ambiental. (ca. 2003). **Dossier pràctic per fer compost a l'escola**

Ajuntament de Reus, Medi ambient

Dossier didàctic que inclúe información sobre a materia orgánica na natureza e na casa, o proceso de compostaxe,

como poñer en marcha un programa de compostaxe na escola, así como actividades para desenvolver nas aulas asociadas ao programa.

Dirixido a: infantil, primaria e secundaria

<https://bit.ly/3fWOS4C>

Ciudad Ciencia (2012). **Utilización de compost en huertos escolares**

CSIC, Obra Social La Caixa

Experimento científico que pretende recrear un microcosmos agrario en parcelas de



experimentación para estudar os efectos que ten o compost sobre as propiedades do solo e o crecemento das plantas. O compost será obtido a partir de restos orgánicos que xera a propia actividade diaria, como pode ser a comunidade escolar.

Dirixido a: primaria e

secundaria.

<http://bit.ly/2EonxDK>



Compostadores. (2009). **Actividades pedagógicas relacionadas con el compostador**

Compostadores

O obxectivo principal deste caderno de actividades é potenciar a práctica da autocompostaxe como unha maneira eficaz de tratar os

nosos residuos orgánicos. A transversalidade das propostas é clara, xa que inclúe contidos de ciencias sociais, ciencias da natureza, matemáticas, e linguas.

Dirixido a: primaria e secundaria

<https://bit.ly/3EmYQ9z>



Compostadores. (201?). **El compostage a l'escola. Dossier d'activitats pedagògiques**

Compostadores

Dossier de actividades dirixidas aos diferentes ciclos de educación primaria sobre a compostaxe.

Dirixido a: primaria

<https://bit.ly/3CKr020>



Comunidad de Madrid (201?). **Actividades para centros educativos: acierta con la orgánica**

Comunidad de Madrid

Actividades para realizar na aula que pretenden dar a coñecer ao alumnado a chegada aos barrios dun novo contedor de recollida de residuos orgánicos, así como reforzar os hábitos da reciclaxe, tanto na escola como nos fogares.

Dirixido a: infantil, primaria e secundaria.

<https://bit.ly/3yHRVoW>



Consorci per a la gestió de residus. (201?). **Programa compostaescola. Kit del alumno**

Consorci per a la gestió de residus

Conxunto de actividades sobre compostaxe para nenos e nenas entre as que se atopan contos, xogos e vídeos.

Dirixido a: infantil e primaria

<https://bit.ly/3AzbX5u>



Deputación Provincial de Granada. (ca. 2021). **Compostaje educativo**

Deputación de Granada, Medio Ambiente

Material didáctico dirixido aos centros de ensino para achegar ao alumnado unha aproximación multidisciplinar á compostaxe.

Dirixido a: primaria e secundaria

<https://bit.ly/2WTuHaZ>



García Elizburu, J., Arana Eiguren X. (2010). **¡Mejoremos la compostura! Apuesta por el compost: unidad didáctica**

Diputación Foral de Bizkaia, Departamento de Medio Ambiente

Caderno que ten como obxectivo traballar, de forma didáctica, o tema da compostaxe, a súa necesidade e vantaxes, co fin último de crear unha serie de valores e actitudes favorables co medio ambiente. A guía analiza que residuos orgánicos se producen nos nosos fogares e no centro escolar, que impactos xeran, e como podemos atallar estos problemas dándolles unha xestión adecuada.

Dirixido a: primaria e secundaria.

<http://bit.ly/2iUUVtl>



Moreno Ramos, C. e Toledano Cuéllar, M. (2014). **Guía de compostaje para familias: ¿cómo hacer compost en el cole?**

Asociación El Enjambre sin Reina

Guía didáctica elaborada no marco do proxecto 'Huerto escolar ecológico: caminando hacia la soberanía alimentaria y la agroecología' da asociación El Enjambre sin Reina, en torno ao horto escolar como ferramenta educativa. Entre os materiais editados destaca esta guía sobre compostaxe e a súa aplicación nos centros educativos.

Dirixido a: primaria e secundaria.

<https://bit.ly/3Cbchsl>



Osuna, D. (200?).
Propuesta de compostaje para centros educativos
Ayuntamiento de
Móstoles, Amigos de la
Tierra

A compostaxe involucra a toda a poboación das escolas, dende personal docente, alumnado, persoal

administrativo..., resultando unha ferramenta moi útil para a educación social e ambiental. Mediante a súa práctica descubriremos o ciclo da materia orgánica e aprenderemos a utilidade dos nosos residuos, comprendendo así a necesidade dun consumo responsable.

Dirixido a: primaria e secundaria.

<http://bit.ly/2sDlbiS>



Rodríguez Ramírez, R. e Pereira Zapata, M. A. (201-?). **¡Huerto y Compostera en mi cole! Unidad Didáctica Integrada para la implantación de huerto y compostera en el ámbito escolar**

Deputación Provincial de Granada, Delegación de Asistencia a Municipios e Medio Ambiente

Publicación que nace coa vocación de servir de apoio a aquelas experiencias municipais que están iniciando procesos de compostaxe descentralizado. Orientado aos centros escolares, servirá de guía tanto para a posta en marcha como na continuidade dos proxectos de compostaxe e hortos escolares xa iniciados.

Dirixido a: primaria e secundaria

<https://bit.ly/3fudSAC>



Sogama. (201-?).
Composting!

Sogama

Catro fichas didácticas en inglés coas que os rapaces e rapazas poden aprender este idioma, ademais de sensibilizarse coa correcta produción e xestión dos residuos orgánicos. Dirixida

tanto á poboación dos centros urbanos coma á xente do rural. Ensina acerca da compostaxe e anima a estes últimos a practicalo nas súas casas.

Dirixido a: primaria e secundaria

<https://bit.ly/2Vt3odl>

TEXTOS LITERARIOS

[Contos, novelas, cómics...
infantís e xuvenís cuxas
historias se desenvolven en
torno aos residuos]



RESIDUOS URBANOS



ADICAE (2017). **¿De verdad es esto necesario?: un cómic sobre la reducción de desechos y desperdicios alimentarios para ser un consumidor crítico**

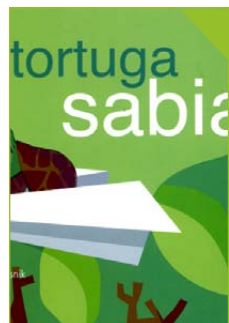
ADICAE

Historieta gráfica que ten como finalidade sensibilizar

e profundizar no problema dos refugallos e as súas repercusións en termos sociais, ambientais e económicos, ofrecendo alternativas aos consumidores para que o consumo sexa máis crítico e consciente.

Dirixido a: primaria e secundaria

<https://bit.ly/397BAyv>



Álvarez, S. e Resnik, N. (2006). **La tortuga sabia**

Diputación de Málaga

Dúas tartaruguíñas de tenro corazón e a súa avoa tartaruga viven nun balcón. Mais nos tempos da avoa, as tartarugas vivían nun fermoso bosque cheo de árbores e outros animais. Os humanos

destruírono e xa apenas quedan árbores para fabricar papel. A familia tartaruga pensa un plan para axudar á natureza a partir da reciclaxe de papel.

Dirixido a: primaria

Álvarez, S. e Resnik, N. (2006). **Las luciérnagas pintoras**

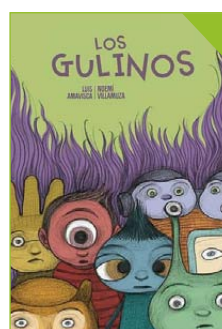
Diputación de Málaga

Pedro acaba de chegar ao barrio de Bella Vista a pasar as vacacións cos seus avós. Alí os rapaces



e rapazas da súa idade divírtense cazando lucecús e atrapándoas en botes de vidro. A Pedro non lle gusta a idea de pechar os insectos e decide ensinalles que é moito máis divertido reutilizar os botes para fabricar obxectos.

Dirixido a: primaria



Amavisca, L. e Villamuza, N. (2014). **Los gulinos**

Nube ocho

Os protagonistas desta historia son os gulinos, alieníxenas que viven en Gala, un planeta que ten moito que ver co noso. Un conto para reflexionar sobre o

noso modelo de consumo e coñecer todo o que podemos facer na nosa vida diaria para reducir o impacto que xeran os residuos e a súa pegada ecolóxica.

Dirixido a: infantil e primaria



Backderf, D. (2016).

Basura

Astiberri

Cada semana amontoamos o noso lixo diante da porta e desaparece... por arte de maxia! Mais a realidade é moi distinta. Entrelazadas nesta epopea cómica de cubos apestosos e bolsas

que explotan, nesta historia veremos cales son os nosos refugallos e a onde van, unha viaxe ao mundo segredo e inmenso dos desperdicios.

Dirixido a: primaria e secundaria.



Benlloch, V. e Simón Ros, P. (2019). **La doctora residu**

Natura y Cultura
Servicios Ambientales

Que pasaría se os nosos contedores da cidade enfermaran? Se o amarelo e o verde tiveran indigestión? E o contedor de materia orgánica,

desnutrición? A doutora Residu axudaranos a participar nas solucións e a mellorar o lugar onde vivimos.

Dirixido a: secundaria



Benoît, C. (2011). **¡Benny es un campeón!**

Oficina de Publicaciones de la Unión Europea

O desexo de mercar unha nova bicicleta leva a Benny, Tom e Lila a reflexionar sobre os nosos hábitos de consumo e buscar novas formas que sexan máis responsables co

medio, como a reutilización ou a reparación de obxectos vellos.

Dirixido a: primaria

<https://bit.ly/3DYOMmX>



Bethel, E. e Colombo, A. (2009). **Capitán Verdemán: súper héroe del reciclaje**

Juventud

Unha pequena cidade estase a afogar en montóns de lixo, pola pereza e o malgasto dos seus habitantes. Pero aquí está Capitán Verdemán para rescatar a cidade e demostrar

que a reciclaxe é divertida.

Dirixido a: infantil e primaria.



Corderoy, T. e Neal, T. (2020). **Simón el caracol, jardín**

Compostadores

Colección de contos relacionados co lixo e as boas prácticas vinculadas á súa xestión. Inclúe 'Simón el caracol y el compostador del jardín', La 'historia de Busta', e 'El planeta Ambilimpio'.

Dirixido a: infantil e primaria.

<https://bit.ly/37yvsyJ>



Corderoy, T. e Neal, T. (2020). **¡Solo es uno!**

Luis Vives

Villadichosa é unha cidade perfecta, onde reinaba a amabilidade e a alegría.

Ata que un día, un dos seus habitantes tira un envoltorio ao chan. "Só é un", pensou, mais pouco a pouco, os

demáis habitantes comezaron a comportarse sen importarlles o resto.

Dirixido a: infantil e primaria



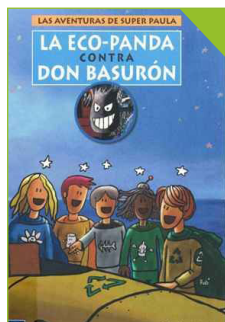
Dios, O. de (2017). **Rana de tres ojos**

Apila Asociación

Rana de tres Ojos crece nun lugar contaminado e cheo de lixo. Salta moi alto para tratar de comprender o que sucede. Pronto descubre que quere cambiar as cousas.... un conto para ilusionarnos na búsqueda

de solucións comúns.

Dirixido a: infantil e primaria

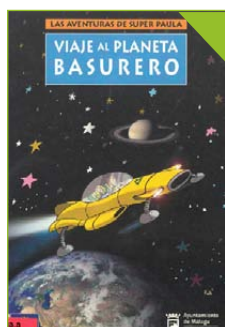


García López, R. (2018). **La eco-panda contra don Basurón**

Ayuntamiento de Málaga
Cómic publicado dentro do programa de concienciación e educación ambiental urbana do concello de Málaga, que narra a historia de Basurón, un monstruo cuxo obxectivo é

xerar máis e máis lixo e sabotear todo sistema de reciclaxe e xestión de residuos que se leva a cabo na cidade.

Dirixido a: primaria.



García López, R. (2007). **Viaje al Planeta Basurero: las aventuras de Súper Paula**

Ayuntamiento de Málaga
Cómic publicado dentro do programa de concienciación e educación ambiental urbana do concello de Málaga, que narra a historia de Súper Paula, unha rapaza de 9 anos

que coñece a Súper Manuel e xuntos deciden solucionar un dos grandes problemas dos terrículas, a acumulación de lixo.

Dirixido a: primaria.



Harper, C.M. e Piñeiro, L. (2018). **Experta en reciclaje**

RBA

A nosa protagonista Lucía vai recibir unha clase sobre a necesidade de axudar á Terra. Pero salvar o planeta non é algo que poida facer un só, así que Lucía, xunto coa súa

compañeira Mimi, unirán forzas para levar a cabo o eco-proxecto do colexio.

Dirixido a: primaria.



Ibarrola, B. (2007). **Historia de una lata**

SM
Esta é a historia e aventuras dunha lata que, tras reciclarse ou reutilizarse, vaise convertindo en outros obxectos útiles.

Dirixido a: infantil.



Ibáñez, F. (2011). **¡A reciclar se ha dicho! (Una aventura de Mortadelo y Filemón)**

Ediciones B

A crise aperta e, como non, tamén chegou ás dependencias da T.I.A. O Súper chama aos seus axentes Mortadelo e Filemón

para que poñan en práctica novos sistemas de aproveitamento dos materiais.

Dirixido a: primaria e secundaria.



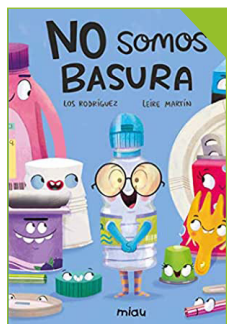
Mayor, A. (2017). **El basurero mágico**

CreateSpace Independent Publishing Platform

Os habitantes de Trapolote viven felices grazas ao amable e silencioso traballo do barrendeiro Serafín, que se encarga de facer desaparecer todo o lixo que tiran a diario.

Un día chega un novo alcalde, que considera o seu traballo innecesario e decide despedilo. Só entón os cidadáns comprenderán a importancia de reciclar. Será demasiado tarde para salvar a Trapolote da inundación de lixo que se aveciña?

Dirixido a: primaria



Rodríguez Juanes, E., Martín L. e Rodríguez, J. (2021). **No somos basura**

Jaguar Ediciones

Praia? Montaña? Cruceiros por alta mar? Botella imaxinaba unha vida chea de aventuras. Rematar metida nun cubo amarelo de reciclaxe... non lle parecía un gran plan. Mais

moitos saben que, cando anoitece, estes cubos transfórmanse en lugares máxicos. E se o que tiramos ao lixo puidera ter outra vida? Unha historia para concienciarnos sobre o lixo que xeramos.

Dirixido a: infantil e primaria



Viéitez, D. e Iglesias, I. (2016). **O raposo Rufo en o coidado do medio**

Embora

Rufo e os seus amigos amósannos por que debemos coidar o medio ambiente e como facelo. El quere concienciar á cativada da importancia de coidar o noso

mundo con pequenos xestos como é a reciclaxe de residuos.

Dirixido a: infantil e primaria.



Zinkia Entertainment (2010). **¡Qué divertido es reciclar! (Las aventuras de Pocoyó)**

Timun Mas

Pocoyó e os seus amigos deciden tirar os seus xoguetes e trastos vellos, ata que a Pocoyó se lle ocorre unha gran idea para reciclalos e

darlles una segunda vida.

Dirixido a: infantil.

COMPOSTAXE



Álvarez, S. e Resnik, N. (2006). **La bacteria loca**

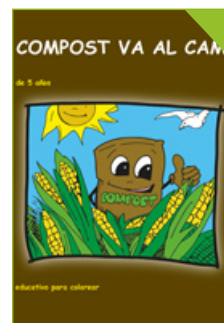
Diputación de Málaga

As bacterias termófilas teñen unha función esencial na descomposición dos residuos orgánicos, son as responsables de convertelos en abono fértil, quitando os xermes patóxicos, e

nun rexenerador de solos ou abono orgánico.

A protagonista deste conto é unha bacteria que precisa que o todo o mundo coñeza a súa función na natureza.

Dirixido a: primaria

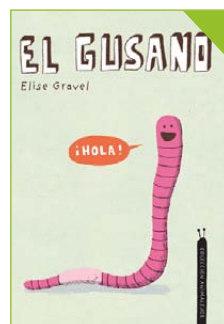


Ciclo Verde (201-?). **El compost va al campo**

Ciclo Verde

Conto educativo para colorear, para nenos de 5 a 8 anos, elaborado co fin de que os máis pequenos aprendan a importancia de reciclar a materia orgánica.

Dirixido a: infantil e primaria

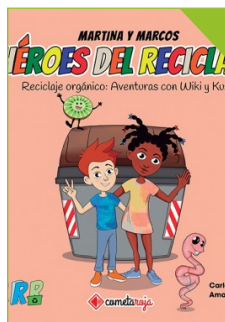


Gravel, E. (2021). **El gusano**

Nube Ocho

Algúns din que son feos e outros desagradables, mais a función dos vermes é fundamental para a natureza, xa que descompoñen a materia orgánica para que a vida siga o seu ciclo.

Dirixido a: primaria

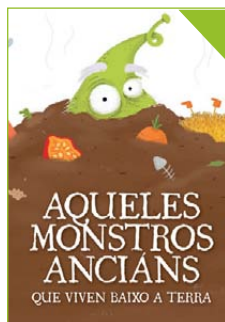


Luna, C. e Ben, A. **Reciclaje orgánico: aventuras con Wiki y Kusu (Martina y Marcos: héroes del reciclaje)**

Cometa Roja

Martina e Marcos están a disfrutar dun día de vacacións xogando no xardín cando, de repente, o Kiwi que ían comer cobra vida. É Wiki e, xunto a Kusu, unha miñoca, explicaranlles que é a materia orgánica, o importante que é reciclala correctamente e como o seu proceso de reciclaxe é o máis natural e sinxelo de todos.

Dirixido a: primaria.



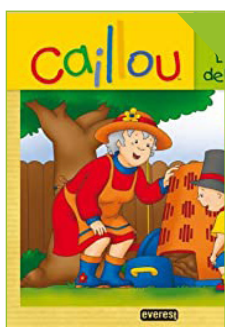
Res2ValHUM (2019). **Aqueles monstros anciáns que viven baixo a terra**

Res2ValHUM

A través deste divertido conto, os tres monstros anciáns Rufo, Pedro e Coco móstrannos que é o que fan durante o día: comerse o lixo das casas para convertelo en compost, un proceso que ben pode facerse nas fábricas ou que nós mesmos podemos elaborar na casa, sendo moi importante para as plantas e os animais.

Dirixido a: infantil e primaria

<https://bit.ly/3xzHUss>



Sévigny, E. (2011). **La magia del compost (Caillou, el club de la ecología)**

Everest

Conto pertencente á colección 'El club de la ecología' que emprega situacións cotiás para mostrar aos máis pequenos a actuar de forma

responsable co medio ambiente. A avoa ensina a Caillou un gran truco de maxia: como converter restos de comida, de herba cortada e peles de froita en abono para as plantas.

Dirixido a: infantil.



Villén, J. e Egea, R. (2020). **Dhor, el compostador**

Consejo de Protección de la Naturaleza de Aragón Namika é unha 'pajarika' protagonista desta historia máxica que se inicia un día calquera nunha fría neveira.

Os residuos orgánicos que alí viven reúnen-se cunha grande preocupación: que será dos seus restos cando sexan comidos?

Dirixido a: primaria.

DOCUMENTAIS E VÍDEOS DIDÁCTICOS

[Documentais e recursos
audiovisuais didácticos
para visualizar nas aulas]



RESIDUOS URBANOS



Animal Planet (2011). **Los animales salvan el planeta**

Animal Planet

O problema do lixo tamén chega aos bosques e aos espazos naturais. Os animais sofren as súas consecuencias.

Dirixido a: primaria e secundaria

<https://bit.ly/39NYv2t>



ASPAPPEL (2005). **Tu papel es reciclar**

ASPAPPEL

Película de animación sobre o ciclo sostible do papel para familiarizar ao alumnado cos hábitos da reciclaxe. Inclúe unha guía didáctica para traballar na aula.

Dirixido a: primaria

Vídeo: <https://youtu.be/-pKLhTLrfcl>

Unidade didáctica: <https://bit.ly/3CkDo3F>



Ayuntamiento de Madrid. (2020). **La economía circular**

Ayuntamiento de Madrid

O modelo económico e industrial actual non é sostible. Para tratar de paliar este problema, podemos aplicar a economía circular. Neste vídeo animado veremos en que consiste a economía circular e que podemos facer nós dende a nosa casa.

Dirixido a: secundaria

<https://bit.ly/3AnT5pU>



Baker, M. e Astley, N. (prods.) (200-?).

Reciclaje (Pepa Pig)

Rubber Duck Entertainment

Pepa e George axudan a Mama Pig a limpar despois do almorzo. Mamá Pig ensínalles como reciclar as botellas e os xornais.

Dirixido a: infantil e primaria

<https://bit.ly/3Atg43j>



Cutts, S. (prod.) (2012).

Man

Steve Cuts

O paso do home pola Terra en tan só 3 minutos. É tempo de reaccionar, o noso planeta non é indestrutible.

Dirixido a: primaria e secundaria

<http://bit.ly/1eZzyhJ>



Los Colorados. (2010).

Reducir, Reutilizar y Reciclar

Los Colorados

Vídeo musical para concienciar sobre que podemos facer dende a nosa casa para empregar as 3R: reducir, reutilizar e reciclar.

Dirixido a: infantil e primaria

<https://bit.ly/3jlmowG>



Dannoritzer, C. (dir.) (2011). **Comprar, tirar, comprar: la historia secreta de la obsolescencia programada**

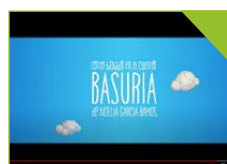
RTVE

Reveladora historia que explica por que os produtos que mercamos duran cada vez menos,

detallando a programación da obsolescencia dos obxectos para incrementar o consumo.

Dirixido a: secundaria.

<https://bit.ly/2ZgzBGx>

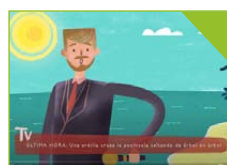


Ecoembes (2013). **Basuria** Ecoembes

Cortometraxe baseado no conto 'Basuria', gañador do II Concurso Nacional de Contos de Ecoembes.

Dirixido a: infantil e primaria.

<https://bit.ly/3lAQzqC>



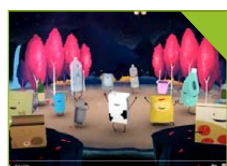
Ecoembes (2016). **La Península Ivérdica** Ecoembes

Cortometraxe baseado no conto 'La Península Ivérdica',

gañador do V Concurso Nacional de Contos de Ecoembes.

Dirixido a: infantil e primaria.

<http://bit.ly/2k3yCzJ>



Ecoembes (2014). **Los nuevos vecinos** Ecoembes

Cortometraje baseado no conto 'Los nuevos vecinos',

gañador do III Concurso Nacional de Contos de Ecoembes.

Dirixido a: infantil e primaria

<https://bit.ly/3lOHbzM>



Ecoembes (2015). **Los recicladores nocturnos** Ecoembes

Cortometraxe basado no conto 'Los recicladores nocturnos',

gañador do IV Concurso Nacional de Contos de Ecoembes.

Dirixido a: infantil e primaria

<https://bit.ly/3baUuWf>



Ecovidrio (2014). **Mr. Iglú y la cadena de reciclaje de vidrio**

Ecoembes

Cortometraje de animación dirixido ás escolas sobre a importancia da reciclaxe de vidro.

Dirixido a: infantil e primaria

<https://bit.ly/3Aq79zz>



Federación Española de Municipios y Provincias. (2017). **Los Gobiernos Locales, ante el reto de una gestión de residuos sostenible**

sostenible

Federación Española de Municipios y Provincias

O modelo de producir, consumir e tirar non é sostible. Na búsqueda dunha solución, os concellos optan por unha economía circular baseada en producir, consumir e reciclar.

Dirixido a: secundaria

<https://bit.ly/3Cj75Tx>



Gallego, J. L. (2011) **Los residuos no son basura** RTVE

Capítulo da serie

'Naturalmente' de TVE adicado a xestión dos residuos urbanos.

Dirixido a: secundaria

<https://bit.ly/2Zyxiit>



Grande, A.R. e Rojo, D. (dirs.) (2015). **Trashformation: un corto sobre reciclaje**
RTVE

Entre a contaminación e os residuos que invaden a cidade dos nosos protagonistas, uns poucos habitantes da zona deciden probar a separar o lixo que lles rodea. Corto gañador da primeira edición de 'Madrid Arte Recicla' na sección audiovisual.

Dirixido a: primaria e secundaria

<http://bit.ly/2iEzePY>

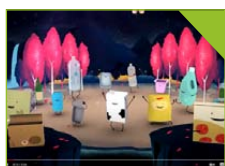


Instituto Tomás Pascual Sanz (2017). **La importancia de reciclar**
Instituto Tomás Pascual Sanz

Mediante a reciclaxe, axudamos ao medio ambiente e, á vez, coidámonos a nós mesmos. O respecto á contorna natural e, en definitiva, ao noso planeta, tradúcese en saúde para nós.

Dirixido a: primaria e secundaria

<https://bit.ly/3Axokj2>



LlobreGats Asociación (2021). **A familia Soste-Nible**
LlobreGats Asociación
Mini serie sobre a economía circular que recolle consellos e trucos para reducir,

separar e para depositar correctamente os residuos caseiros nos colectores. Converter os residuos en recursos para evitar que terminen contaminando a nosa contorna é un dos obxectivos destes vídeos didácticos. Dispoñibles nos diferentes idiomas do estado español.

Dirixido a: primaria

<https://bit.ly/3Cr7nac>



Lloréns, P. (dir.). (2009). **El ultimátum evolutivo**
SETEM Comunitat Valenciana

Corto sobre o consumo responsable que mostra as causas e o impacto sobre o medio ambiente e as persoas, ao respecto do noso consumo excesivo e irresponsable, ademais de provernos de alternativas rápidas e positivas que podemos practicar cada un de nós na vida cotiá.

Dirixido a: primaria e secundaria

<https://bit.ly/2XyptYF>



Martínez Báez, R. (2014). **Historia diaria**
EcoFilm Festival

Un pequeno envase de zume abandonado percorre a cidade tratando de atopar un lugar ao cal pertencer. Un corto de animación para reflexionar sobre a problemática do lixo.

Dirixido a: primaria e secundaria

<https://bit.ly/3IT0eJ9>



Reyes García, R. D. (2014). **La máquina**
EcoFilm Fest

Don Juan móstralle ao seu fillo a nova máquina que inventou. O que non sabe é o caos ecolóxico que causará, debido principalmente aos residuos que xera. O pequeno Diego propoñerá un plan para resolver o problema.

Dirixido a: primaria e secundaria

<https://bit.ly/3zDsc0n>



Ronsel de Ideas (prod.)
(2012). **Planeta verde**
SOGAMA

A familia extraterrestre de Lucas viaxa ao espacio para amosarlle o que alí se atopa. Cando se achegan á Terra decátanse que nese planeta, tan afastado ao deles, tamén hai problemas, e que moitos dos seus habitantes non se dan de conta de que coidar da natureza é tarefa de todos.

Dirixido a: infantil e primaria

<http://bit.ly/2jC56UK>



SOGAMA (2017). **Os tres erres**
SOGAMA

Vídeo didáctico protagonizado polos Bolechas sobre as tres

erres: reducir, reutilizar e reciclar.

Dirixido a: infantil e primaria

<https://bit.ly/3zuVkJb>



SOGAMA (2016). **Vídeo educativo**
SOGAMA

Vídeo que pretende reflexionar sobre o impacto ambiental que

xera o modo de consumo da sociedade actual e os nosos hábitos de mercar, usar e tirar.

Dirixido a: primaria e secundaria

<https://bit.ly/3CrcgQA>



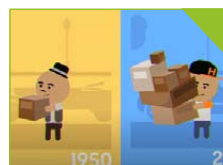
Tides Foundation (2009). **La historia de las cosas**

The Story of Stuff Project
Dende a súa extracción ata a súa venda, uso e disposición, todas as cousas que hai nas nosas vidas afectan ás comunidades. Este

cortometraje expón as conexións entre unha grande cantidade de problemas ambientais e sociais, o lado escuro dos nosos patróns de produción e consumo.

Dirixido a: secundaria

<https://bit.ly/2Z53nhg>



Tostado Arévalo, R.
(2014). **La misma canción**
EcoFilm Festival

Vídeo que expón a magnitude do problema do lixo a través dun idioma universal: a música. Exposto no EcoFilm Festival, no xénero Hip Hop, dirixido aos xoves.

Dirixido a: primaria e secundaria

<https://bit.ly/39vt3Wx>



Zentzuz Kontsumitu.
(2010). **La Cesta de Caperucita**

Zentzuz Kontsumitu

Este conto, a modo de vídeo, pretende ser un recurso didáctico que incite ao debate sobre o consumo consciente e responsable, falando do comercio xusto e da soberanía alimentaria.

Dirixido a: secundaria

<https://bit.ly/3xvCUoB>

COMPOSTAXE



Amigos de la Tierra
(2014). **Reduce, reutiliza, composta**

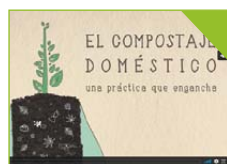
Amigos de la Tierra

A compostaxe é unha simple práctica para crear abono? Non, a compostaxe é

moito máis, é un sistema de xestión de residuos que reduce os refugallo e a pegada ecolóxica.

Dirixido a: primaria e secundaria

<http://bit.ly/2jb0q3p>



Artelatz (dir.) (2013). **El compostaje doméstico: una práctica que engancha**
Mancomunidad de Txingudi

Vídeo sobre como compostar residuos orgánicos no fogar, a modo de guía audiovisual de boas prácticas.

Dirixido a: secundaria

<http://bit.ly/2jOTmf1>



Ayuntamiento de Madrid. (2020). **Compra sostenible**
Ayuntamiento de Madrid
Vídeo animado que mostra

algúns consellos a seguir antes, durante e despois de realizar a compra, e á hora de preparar a comida. Seguindo estos pasos poderemos realizar unha compra sostenible, evitando o desperdicio alimentario.

Dirixido a: secundaria

<https://bit.ly/3CIYyzc>



Baker, M. e Astley, N. (prods.) (200-?). **Compost (Pepa Pig)**
Clan

Papa Pig está preparando sopa de verduras para o almorzo. Cos seus pais, Peppa e George aprenden a separar os residuos orgánicos para facer compost.

Dirixido a: infantil e primaria.

<http://bit.ly/2k30e6d>



Composta en Red (2021). **Vídeos formativos de Composta en Red**

Composta en Red

Colección de vídeos da

coordinadora de entidades locais de todo o Estado que desenvolven experiencias de compostaxe doméstico e comunitario. Inclúe información sobre o proceso da compostaxe, os seus beneficios económicos, e a implantación de proxectos e experiencias exitosas.

Dirixido a: secundaria.

<https://bit.ly/3AE23js>



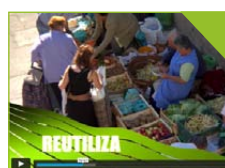
iPlanet (2011). **Residuos orgánicos**

iPlanet

Vídeo informativo acerca da problemática dos residuos orgánicos. Se nos facemos cargo do lixo orgánico, eles mesmos se encargarán de pechar o ciclo.

Dirixido a: primaria e secundaria

<https://bit.ly/3oXCwid>



Laesponja (2012). **Compostaje doméstico**
SOGAMA

Un dos principais problemas aos que a sociedade actual se enfrenta é a xestión e tratamento dos residuos. Este vídeo mostra os beneficios da compostaxe.

Dirixido a: secundaria

<http://bit.ly/2iMGpRk>



COGERSA (2020). **¿Qué residuos compostar?**
COGERSA

Vídeo explicativo sobre os residuos orgánicos que deben

depositarse ou non no composteiro doméstico.

Dirixido a: primaria e secundaria

<https://bit.ly/3BIJATh>



Res2ValHum. (2018).

Compostaje

SOGAMA

Compostar é someter a materia orgánica do

lixo doméstico en fermentación para obter compost. De maneira gráfica e sinxela, podemos seguir neste vídeo os pasos para obter compost mostrando as vantaxes que presenta e apostando por un tratamento ecolóxico sostible.

Dirixido a: primaria e secundaria.

<https://bit.ly/3s3c5as>



SOGAMA. (2013). **Landriño y el compostaje**

SOGAMA

O protagonista desta historia, Landriño, fai un oco na súa

apretada axenda para explicarnos en que consiste o proceso da compostaxe.

Dirixido a: primaria.

<http://bit.ly/2iVIVb5>



SOGAMA. (2021). **Unha historia sobre a compostaxe**

SOGAMA

Lola non sabe nada sobre o compostaxe, mais comeza a

súa aprendizaxe grazas as explicacións do seu pai e do colexio. Neste vídeo dannos a coñecer todo sobre esta forma de tratamento de residuos orgánicos, a súa importancia e beneficios.

Dirixido a: primaria.

<https://bit.ly/3jpn0qV>



Vila Sésamo (2014).

Compost

Sésamo

Sabías que os desperdicios como as mondas da froita e o resto do material orgánico

sirven para crear compost? Con el poderemos sembrar máis plantas e árbores! Coñece os seus beneficios cos personaxes do barrio Sésamo.

Dirixido a: infantil e primaria.

<http://bit.ly/2iMBeAX>



Wonham, A. G. (dir.)

Desecho en barbecho (El Escarabajo Verde)

RTVE

A xestión dos residuos urbanos é un reto urbanístico e ambiental, que teñen todas as cidades modernas. Este programa narra a primeira experiencia piloto de recuperación e agrocompostaxe de materia orgánica, auspiciada por varias plataformas cidadás, e apoiada polo goberno municipal de Madrid.

Dirixido a: secundaria

<https://bit.ly/3v9deid>

XOGOS DIDÁCTICOS INTERACTIVOS

[Materiais multimedia e
xogos interactivos para
aprender de forma divertida
sobre os residuos e a
compostaxe]



RESIDUOS URBANOS



Centro de Educación e Investigación Didáctica Ambiental (2003). **lurra eta biok**

Gobierno Vasco,

Departamento de Ordenación del Territorio y Medio Ambiente

Xogo interactivo en formato CD-Rom que nos mostra como sería o mundo se o ser humano non mudase os seus hábitos: ríos contaminados, cidades cheas de fume e coches, mares cheos de lixo... acompañado das súas personaxes mitolóxicas, aprenderás boas prácticas ambientais para axudar ao planeta.

Dirixido a: primaria



Fundación Biodiversidad (200-?). **El desafío del reciclaje (BioDiver)**

Fundación Biodiversidad

BioDiver é o espazo da

Fundación Biodiversidad pensado para os máis pequenos. Inclúe un xogo adicado á reciclaxe de residuos urbanos. Sabes separar o lixo? Con este xogo interactivo deberás axudar ao oso Rober a reciclar os seus residuos.

Dirixido a: primaria

<http://bit.ly/2jbLm78>



Requejo García, A. (dir.) (2001). **Reciclator**

Ayuntamiento de Bilbao

Xogo interactivo en formato CD-Rom para aprender a separar os residuos e

depositalos no colector adecuado.

Dirixido a: primaria



SOGAMA (201?). **Nesta casa, non se tira nada!**

SOGAMA

Xogo orientado a reducir o desperdicio alimentario no fogar. Un terzo dos alimentos que se producen no mundo para o consumo humano acaban desperdiciados, dando lugar a un problema con serias consecuencias ambientais, económicas e sociais.

Dirixido a: primaria

<https://bit.ly/3i5rDGV>



SOGAMA (201?). **Corre y recorre**

SOGAMA

Xogo de secuencias que pretende que o alumnado logre interiorizar o circuíto que os refugallos deben percorrer dende que se producen ata que son reciclados ou valorizados enerxéticamente no complexo medioambiental de Sogama, en Cerceda (A Coruña).

Dirixido a: primaria

<https://bit.ly/2XTVon7>



SOGAMA (201?). **Recoge**

SOGAMA

Xogo de asociar dirixido aos escolares co fin de capacitalos para que logren identificar os distintos tipos de residuos cos correspondentes contedores de destino.

Dirixido a: infantil

<https://bit.ly/3CIJREF>



SOGAMA (201?). **Únete, ti decides**

SOGAMA

Xogo de toma de decisións que pretende promover a reflexión

dos mozos e mozas en torno aos hábitos de consumo e compras responsables, decidindo que debe facerse cos residuos xerados e avaliando as consecuencias das súas accións.

Dirixido a: secundaria

<https://bit.ly/3CGgbJB>

COMPOSTAXE



SOGAMA. (2019). **Apúntate al compostaje**

SOGAMA

Xogo interactivo baseado en arrastrar ao colector os elementos correctos para xerar

o mellor compost posible. Antes de comezar, ofrece instrucións sobre o proceso de compostaxe: como obtelo, a recollida, o seu transporte... ademáis dos seus beneficios.

Dirixido a: infantil e primaria

<https://bit.ly/3fx5gsK>



SOGAMA. (2016). **Compostaxe doméstica: experiencia stop motion**

SOGAMA

Xogo interactivo no que poderás facer un filme engadindo personaxes, escenarios, os elementos da compostaxe... ao mesmo tempo que aprendes todo o relacionado con esta forma de aproveitar os residuos orgánicos.

Dirixido a: secundaria

<https://bit.ly/3Cc86gp>

CENTRO DE DOCUMENTACIÓN

AMBIENTAL

DOMINGO QUIROGA

[Servizo de documentación do CEIDA que funciona de forma similar a unha biblioteca especializada en medio ambiente]



O CENTRO DE DOCUMENTACIÓN

- É un centro público de recursos documentais sobre medio ambiente.
- O seu funcionamento é similar ao dunha biblioteca especializada.
- Forma parte da Rede de Centros de Información e Documentación Ambiental (RECIDA), con máis de 150 bibliotecas e centros especializados no campo do medio ambiente de todo o estado.



QUE FONDOS ALBERGA?

- Libros, revistas, películas e documentais, recursos multimedia, folletos, literatura gris e recursos electrónicos.
- A educación ambiental, a conservación e o desenvolvemento sostible son as súas principais áreas temáticas.
- O catálogo en liña está dispoñible en:
<https://documentacion.ceida.org>

QUE SERVICIOS OFRECE?

- Préstamo en sala ou por correo postal.
- Búsqueda especializada de documentación.
- Guías de recursos.
- Maletas viaxeiras.
- Ciclo de cine Butaca Verde.
- Actividades de animación á lectura.



PARA QUEN?

- Persoal docente, profesionais da educación ambiental, intérpretes do patrimonio.
- Persoal técnico vinculado á xestión ambiental.
- Colectivos ambientalistas.
- Estudantado vinculado ás áreas de bioloxía, ciencias ambientais, ciencias do mar...
- Público xeral interesado.

ONDE ESTAMOS?

Pranta baixa do Castelo de Santa Cruz (Oleiros, A Coruña), sede do Centro de Extensión Universitaria e Divulgación Ambiental de Galicia (CEIDA).

MÁIS INFORMACIÓN

- documentacion@ceida.org
- 981 630 618.
- www.ceida.org

SE CHE RESULTOU ÚTIL ESTA GUÍA... AQUÍ DEIXAMOS OUTRAS GUÍAS QUE TAMÉN PODEN INTERESARCHÉ...



Guía de Recursos Educativos sobre Lixo Mariño

Elaborada polo Centro de Documentación do CEIDA no marco do programa 'Para unha Transición Ecolóxica', pon a disposición tanto dos profesionais da educación, formal e non formal, como das familias, unha selección de documentos cos que traballar a problemática do lixo mariño en todos os niveis educativos.

<https://bit.ly/3G4dfsW>



Guía de Recursos Educativos sobre Cambio Climático

Elaborada pola rede de centros de información e documentación ambiental (RECIDA), coa participación do Centro de Documentación do CEIDA, prentede que o profesorado, alumnado e familias teñan a man recursos variados para coñecer, xogar, ou facer actividades sobre o cambio climático.

<https://bit.ly/3FTk7Jk>



Verde que te Leo Verde: Guía de Literatura Infantil, Medio Ambiente y ODS

Elaborada pola rede de centros de información e documentación ambiental (RECIDA), coa participación do Centro de Documentación do CEIDA, recompilan fundamentalmente contos, novelas e cómics que sirven como recurso para a educación e sensibilización ambiental.

<https://bit.ly/3DR0BeP>

